

DEBRECZEN

Előfizetési ár szétbontással:

HELYBEN:		VIDÉKEN:	
Egy óra	1 korona	Egy óra	1 K 50 f.
Negyedévre	3	Negyedévre	4 K 50 f.
Egyes szám ára	8 fill.	Egyes szám ára	8 fill.

Negyvennyolcadik évfolyam.

89-ik szám.

Vasárnap, 1916 november 26

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECZEN,

Barabos-utca 7. szám. Telefon: 412.

Lapkiadó Horovitz Zsigmond.

I. Ferenc József halála.

Ha őszkor a fák dércsipe lombjai lehullanak; ha elaggott, elerőtlenedett egyének a sirba szállanak: ott a természet csak örök törvényét követi.

És mégis, hogy a természet törvénye követelte agg királyunk halálát, mely megdöbbenést és fájdalmat váltott ki minden magyar honpolgárnál, mert az Istenben boldogult, aki 68 évig uralkodott, — amennyi ideig hazánk egyetlen uralkodója sem, — jó király, törvénytisztelő fejedelem, igazságos ember volt...

Aztán kritikus időben történt elhalálozása; mert személyét tisztelték és becsülték még ellenfelei is. Szomorú tény az, hogy míg 60-ik uralkodási évfordulóján Európa összes fejedelmei hódoltak neki, hat évre reá ugyanazok a hódoló fejedelmek orvul, loppal törték reá ősz barátjukra, aki mindegyikkel őszinte, szeretetteljes barátsággal viseltetett.

A természet ritka tehetséggel áldotta volt meg a megboldogult jó királyt: érző szívvvel, igazságszeretettel, a népek és nemzetek iránti alkotmányos érzülettel, mély és igazi vallásossággal.

Kitűnő emlékező tehetsége és nyelvérzéke bámulatos volt. Beszélt magyar, német, horvát, oláh, cseh, olasz és francia nyelven. A delegátusokat, országgyűlési képviselőket, írókat, művészeket, akiket neki egyszer-másszor bemutattak, azokat mind megismerte alkalomadtán és megszólította őket: „Nemde, ön X kerületet képviseli, gazdálkodó, ügyvéd, tanár” stb.

Az a sok-sok csapás, ami a megboldogultat érte, más halandót tesiben és lélekben megtört volna; őt nem, mert ő az uralkodást, mint legszentebb kötelességet fogta fel és gyakorolta is. A „salis reipublicae suprema lex“-féle axioma őnála szent törvény volt.

Míg egyrészt katona volt tetőtől talpig, másrészt a tudomány és művészet iránt is volt érzéke, s nem egy szépművészeti és kulturális alkotás hirdeti nevét Budapesten és Bécsben.

Azon naptól kezdve, hogy fejére tették a magyar szent koronát, soha egy percig sem szünt meg hű, alkotmányos uralkodója lenni hazánknak.

Mély megilletődéssel és könnytel szemekkel áll meg ravatala mellett a magyar nemzet és mélységes gyászborul a hazára a jó király elhunytá miatt.

Tollunk még reszked a kezünkben, a szemfedőhöz még nem mer nyulni kezünk, hogy fellebbentse.

A történelem majd igazságos mértékkel fogja mérlegelni az ő nagy alkotásait, magas kvalitását és Saul királyként kimagasló egyéniségét. Most csak könyeink vannak, hogy sirassuk a jó, igazságos királyt, akit elvesztettünk.

Örök béke és áldás lebegjen fölöttel Egy nemzet igaz szeretete kíséri őt kriptájába.

Kuthi Zsigmond.

I. Ferenc József életrajza

I. Ferenc József (Károly) Ausztria császára és Magyarország királya Ferenc Károly főherceg és Zsófia bajor hercegnő legidősebb fia volt; 1830 augusztus 18-án született Schönbrunnban. Elődje, V. Ferdinánd, gyermektelen lévén, Ferenc Józsefet, a prezumi trónörökös, uralkodónak nevelték, a többi főhercegi sarjnál gondosabb és több dalu tanításban részesíték. Ferenc József 15 éves korában, 1845-ben, fordult meg először Magyarországon.

1848-ban Kossuth Lajos a híres március 31-ki beszédében úgy üdvözölte Ferenc Józsefet, mint a Habsburg-ház nagyreményű ivadékát, aki hatalmát a népszabadságból fogja meríteni. 1848 tavaszán Ferenc József Radetzky oldalán részt vett az olasz háborúban és a május hó 6-iki santa-luciai csatában. Ez időben Kossuth, V. Ferdinánd gyöngeségére való tekintettel, arra gondolt, hogy Ferenc József Magyarországon mint „ifjabb király” vegye át az uralkodást. A bécsi udvar és a magyar nemzet egyre nagyobb elhidegülése folytán azonban ez az eszme nem válhatott valóra, ellenben a magyar törekvéseket letiporni akaró reakció kereztülvitte, hogy 1848 december 2-án, V. Ferdinánd lemondása és Ferenc József nagykorúvá nyilvánítása után, Ferenc József elfoglalja a monarchia trónját az abszolút uralom biztosítása és Magyarország állami önállósága megbuktatása céljából.

A trónváltás a magyar országgyűlés megkérdése nélkül ment végbe, mire a par-

lament, Kossuth indítványára, megtagadta a tudomásulvételt és törvénytelennek nyilvánította a trónváltást. Az új uralkodó erre föloszlatta a magyar országgyűlést. 1849 március 4-ikén, még a tavaszi hadjárat előtt, Olmützben kihírdették az egységes és osztatlan birodalomra kötelező oktrojált alkotmányt, amely kitörölte Magyarországot a független államok sorából. Kossuth erre az április 14-iki trónfosztó nyilatkozattal válaszolt. A magyar szabadságharcot I. Miklós cár segítségével leverték és Haynau báró az ostromállapotba helyezett Magyarországon megkezdte a megtorlás munkáját. Ugy látszott, hogy az új osztrák monarchia hosszú életű lesz, sőt az európai hegemoniát is magához ragadhatja. Néhány év múlva azonban mégis változás következett be. Ausztria a krími háborúban cseben hagyta az orosz szövetségest, 1855-ben a pápával kötött konkordátum a szabadelvűség utolsó nyomait is eltüntette, Ausztria külpolitikáját nagy kudarccok kezdték érni. Nem sikerült Magyarországnak Bach rendszere szerint való atgyurása sem. A francia-olasz háború végleg bebizonyította ennek az uralmi rendszernek a tarthatatlanságát.

1854-ben Ferenc József házasságot kötött Erzsébet bajor hercegnővel; ez időben kötötték meg a villafrancai békét, amely után fordulat következett be Ferenc József uralkodásában. A dinasztia oly mélyen begyökeredett össz-birodalmi fikció mintha gyöngülni kezdett volna. 1860 október 20-án kiadták a híres „októberi diplomát”, ez azonban csak félrendszerű volt.

A következő korszakban, 1860—1866-ig, Schmerling volt az egységes, parlamentáris alapokra helyezett és német jellegű Ausztria főembere, aki Magyarország kibékítése helyett a német nép megszerzésére és egy újabb Bund megferemtésére törekedett. E politika következménye volt a provizórium, a frankfuri Fürsöntag, amelyen Ferenc József elnökölt, — a schleswig-holsteini háború és a Poroszországgal való küzdelem a német hegemoniáért.

Schmerling bukása után előtérbe került a magyar kérdés végleges megoldása; 1865-ben összehívták az országgyűlést, megindultak a kiegyezési tárgyalások, amelyek eredményeképpen helyreállították az 1848-iki törvényeket és 1867 június 8-án beölekezett I. Ferenc József királlyá koronázása. A kiegyezésben megalapozott dualisztikus monarchia megalkotása egyik legkiemelkedőbb mozzanata Ferenc József uralkodása történetének. Az ujonnan megerősödött monarchia öntudatos és ugyneve-

zett „erélyes” külpolitikát kezdett folytatni, különösen a kelet felé. 1878-ban megtörtént Bosznia és Hercegovina katonai megszállása. A monarchia 1879-ben szoros szövetségre lépett az új német birodalommal, amelyhez 1883-ban Olaszország is csatlakozott. Ezt a később ismételt megújított ugynevezett hármasszövetséget az európai béke egyik főbiztosítékának tartották; a szövetség megizmosodása 1877-78-ban valóban elhárította a monarchiától az orosz háború veszedelmét. 1867-ben megkezdődött Magyarország belső megerősödése és a megszilárdult párturalmi rendszer nagyobb zökkenések nélkül tartotta magát 1900-ig, amikor is a katonai kérdés okozta súlyos válságoknak ideje kezdődött. A további események már ismeretesebbek.

Ferenc József magánéletét súlyos megpróbáltatások érték. 1857-ben magyarországi utazása alkalmával halt meg első gyermeke, Zsófia főhercegnő. 1867 június 19-én, a koronázási ünnepség alatt jött meg az a hír, hogy öccsét, Miksa mexikói császárt, a republikánusok Queretáróban agyonlőtték. 1889 január 31-én egyetlen fia, Rudolf trónörökös, tragikus körülmények között meghalt és 1898 szeptember 10-én Luccheni Genfben megölte Erzsébet királynét. Rudolf halála után Ferenc Ferdinánd lett a trónörökös, akinek a személye a király életkorának előrehaladásával egyre fontosabb politikai jelentőséget nyert. Ferenc Ferdinánd katonai reformjai gyökeres változást idéztek elő a monarchia hadseregének vezetésében. A trónörökös újjászervezte militarizmusnak még Ferenc József életében nagy, világtörténelmi jelentőségű szerep jutott. A Ferenc Ferdinánd és felesége ellen 1914 június 28-án elkövetett sarajevói merénylet kirobbantotta az európai feszültséget, amely elkerülhetetlenül a háborúhoz vezetett. A merénylet után egy hónappal a monarchia ultimátumot küldött Szerbiának, Ferenc József elrendelte a mozgósítást, kibocsátotta kiáltványát: többek között ezekkel a szavakkal: „Mindent meggondoltam, mindent megfontoltam . . .” Azóta vértenger borítja el Európát és az agg király, akit sokáig a béke fejedelmének neveztek, nem érhetette meg a béke föltámadását . . .

I. Ferenc József bucsuja a néptől és hadseregtől.

A hivatalos lap csütörtök esti rendkívüli kiadása a következőket tartalmazta:

Megdicsőült I. Ferenc József ő császári és apostoli királyi felsége tegnap felbontásra került legmagasabb végrendeletében a következő bucsuszavakat méltóztatott legkegyelmesebben inézni népeihöz, valamint a hadsereghöz és a haditengerészethez:

Szeretett népeimnek igaz köszönetet mondok azért a hűséges szeretettel, amelyet Irántam és Házam iránt úgy boldog napokban, mint súlyos időkben viseltetek. E ragaszkodás tudata jólesett szívemnek és abból merítettem erőt nehéz, uralkodói kötelességeim teljesítéséhez. Őrizzetek meg ugyanazeket a hazafias érzületeket: Uódom számára.

Hadseregemről és haditengerészetemről is a meghatótt köszöneti érzéseimmel emlékezem meg bátorságait és hűséges odaadásáért. Győzelmeik örömeitjes büszkeséggel az égető okhibaukon viú értészetem ne e fájdalmas bánattal öntöttek el.

Abban a kitűnő szellemben, mely a hadsereget és a haditengerészetet, valamint mindkét honvédségemet mindénkor lelkesítette, — zálogát látom annak, hogy éppen úgy, mint Én, Uódom is mindénkor számíthat rájuk.

Az új király.

I. Ferenc József halálával Magyarország trónjára Károly Ferenc József főherceg, magyar királyi herceg lép. Ferenc Ferdinánd meggyilkolása után ő lett a trón örököse. Az új király néhai Ottó főherceg elsőszülött fia, Persenbeugban, Alsó Ausztriában született 1887 augusztus 17-én, vagyis most 29 éves. Gyermekkorának egy részét Sopronban töltötte, a középiskolai tanulmányokat egy bécsi gimnáziumban végezte. 1903-ban mint hadnagy lépett a hadsereg kötelékébe, 1905-ben főhadnagy lett, 1909-ben százados, 1911-ben őrnagy és 1914-ben, még a háború előtt, alezredes. A háború alatt gyorsan futotta végig a katonai ranglétra összes fokozatait. Nemrég nevezte ki a most elhunyt király vezérezredessé. Egy idő óta ő volt az egész keleti front főparancsnoka.

Károly Ferenc József, az új király, 1911-ben nősült. Felesége, az új királyné, Zita a bourben-pármái hercegnő. Négy gyermekük született; a legidősebb, a trón új örököse, Ferenc József Ottó főherceg született Reichenauban 1912 november 20-ikán, tehát most 4 éves. Az új királyi párnak többi gyermekei: Adelheid Mária Jozefa (született 1914-ben), Lajos (1915) és Robert (1916).

Proklamáció a néphez és a hadsereghez.

Népeimhez!

Házammal és hű népeimmel együtt mély megindulással, megrendülve állok ama nemes uralkodó ravatalánál, aki közel hetven át viselte gondját a monarchia sorsának.

A Mindenható kegyelme kora ifjúságában hívta a trónra őt és erőt adott neki, hogy késő aggkoráig, súlyos emberi szenvedéstől meg nem ingatva és meg nem törve, kizárólag uralkodói tisztje és népeinek forró szeretete által eléjje szabott kötelességeinek szentelje magát.

Az ő bölcsesége, belátása és alyai gondoskodása alkotta meg a békés együttélés és szabad fejlődés állandó alapjait; súlyos zavarok és veszélyek közül, jó és rossz időközön át ő vezette Ausztria-Magyarországot a béke osszu, áldásos idején keresztül a halomnak arra a magas polcára, amelyen ma, hű szövetségeseikkel karöltve, állja a harcot mindenfelől reátörő ellenséggel szemben.

Az ő művét kell folytatnom és befejeznem.

Viharos időben lépek őseimnek fenkölt elődöm által teljes fényben reám hagyott tisztjes trónjára.

A cél nincsen még elérve. Nem tört még meg ellenségeinknek az a balhiedelmje, hogy támadásaik folytatásával legyőzhetik, sőt szétrombolhatják a monarchiát.

Egynek érzem magam népeimmel abban a hajthaatlan elhatározásban, hogy végigküzdjem a harcot olyan béke kiküzdéséig,

amely biztosítja a monarchia fönnállását és a zavartalan továbbfejlődés szilárd alapjait.

Büszke bizalommal számítok reá, hogy hős véderőm, népeim áldozatkész hazaszeretetére támaszkodva, hű fegyverbarátságban a szövetséges haderőkkel, Isten segélyével vissza fogja verni az ellenség összes támadásait és győzelmes befejezéshez juttatja a háborút.

Éppen olyan megingathatlanul bízom abban, hogy monarchiám, amelynek hatalma a benne egyesült két államnak régi törvényekben megírt, harcban és veszélyben újra megpecsételt elválasz hatatlan sorsközösségében rejlik, be- és kifelé megedvve s megerősödvve fog ebből a háborúból kikerülni. És bízom abban is, hogy az összelarozandóság tudatából és mély hazaszeretettel áthatva, a kül-ellenség leverésére áldozatkész elszántsággal egyesült népeim együtt fognak működni a békés eröppóllás és megújodás munkájában is, hogy a belső virágzás, fejlődés és megerősödés korszakát biztosítsák a monarchia két állama, s a hozzájuk csatolt tartományok, Bosznia és Hercegovina számára.

Amidőn az Ég kegyelmét és áldását kérném magamra, házamra és szeretett népeimre, a Mindenható színe előtt fogadom, hogy az őseim által reám hagyott örökségnek hű sáfárja leszek.

Mindent meg akarok tenni, hogy mielőbb elmuljanak a háború áldozatai és borzalmai; újból meg kívánom népeimnek szerezni a béke áldásait, amint ezt fegyvereink becsülete, államaimnak és hű szövetségeseimnek létérdeke és ellenségeink daca megengedi.

Népeimnek igazságos, szereteteitjes fejedelme akarok lenni: alkotmányt és törvényt tiszteletben kívánom tartani. Gondosan fogok örködni a jogegyenlőség felett. Állandó törekvésemet népeim erkölcsi és szellemi javának előmozdítására, szabadság és jogrend oltalmára és arra irányítom, hogy a társadalom munkástagjai számára becsületes munkájuk gyümölcset biztosítsam.

Elődömtől örökölt drága örökségem korona és nép kölcsönös ragaszkodása és bizalma is. Magasztos, de súlyos uralkodói hivatásom kötelességeinek teljesítéséhez ebből merítek erőt.

Ausztria-Magyarország elpusztíthatatlan életerejébe vetett hittei, népeim iránt érzett mélységes szeretettől áthatva, állítom életemet és minden erőmet e magasztos feladat szolgálatába.

Kelt Bécsben, 1916 nov. 21-én.

KÁROLY, s. k.
Gróf Tisza István, s. k.

Katonák!

Legfőbb haduratok, fenkölt dédnagybátyám, I. Ferenc József császár és király, aki benneteket, atyáitokat, nagyatyáitokat évtizedeken át szeretettel, gondoskodással vezetett, aki alyailag viselte gondotokat, Istenhez költözött.

Az Istenben megboldogult felséges ur, mint a katonai hű kötelességteljesítés tündöklő példaképe, a végső megfeszítésig szentelte bő cseségét, egész lényét a haza javának. Mig ereje el nem hagyta, gondolatai nálatok, szeretet katonainál időztek.

Katonák! Eme titáni küzdelem kemény, de dicsőséges napjait mindig veletek éltem át. Amikor most, nagy idők közepette, már mint legfelsőbb hadur, köületek, soraitokból lépek harcedzett hűseregem és hajóhadam élére, rendületlenül bízom a mi ázent jogainkban és a győzelemben, melyet igazságos ügyünk

szolgálatában, hűséges szövetségeseinkkel egyetemben, Isten segítségével ki fogunk vinni.

A magasztos Elhunyt szelleme veletek lesz, az fog benneteket hősi harcokra serkenteni. Így adja meg a Mindenható, hogy elhunyt hadurunk ravatalára helyezhessük a diadal koszorúját és ezzel adjuk jelét hűséges hálánknak mindama szeretetért, gondoskodásért, amely nemes szívét hű hadseregéért szakadatlanul dobogtatta.

Kelt Bécsben, 1916 november hó 23-án

KÁROLY, s. k.

HIREK.

— **Vasárnapi istentisztelet.** Holnap vasárnap a református templomokban a következő sorrendben tartatnak meg az istentiszteletek: A Nagytemplomban prédikál délelőtti Kolozsvári Kiss László s.-lelkész, d. u. kátét magyaráz Bagoly Bertalan s.-lelkész. Kis-templomban: d. e. 9 órakor prédikál Dicsőfi József lelkész, 11 órakor Fóris Endre s.-lelkész, d. u. kátét magyaráz Kolozsvári Kiss László s.-lelkész. Kossuth-utcai templomban: d. e. prédikál Benkő Viktor dolhai lelkész, d. u. kátét magyaráz Erdélyi Sándor s.-lelkész. Árpád-téri templomban: d. e. prédikál Zih Sándor lelkész, d. u. kátét magyaráz Molnár Ferenc s.-lelkész. Ispótyai templomban: d. e. prédikál Molnár Ferenc s.-lelkész, d. u. kátét magyaráz Boér Károly vallásoktató lelkész. Homokkeréki imaházban d. e. prédikál Boér Károly vallásoktató-lelkész. Városi szegényházban d. e. prédikál Uray Sándor lelkész. Vasárnap délután 5 órakor a Kossuth-utcai templomban vallásos estély lesz, beszél: Benkő Viktor dolhai lelkész.

A római kat. templomban vasárnap délelőtti 6, 7, 8, háromgyed 11 és fél 12 órakor csendes, 9 órakor ünnepélyes nagymise, majd szentbeszéd; délután 3 órakor litánia, majd rózsafüzér, szentbeszéd, 6 órakor haborus ajtosság.

— **Jegyezzünk hadikölcsönt!** Vezető körünk erős, hűzafias érzéssel és faradhatatlan buzgósággal újra sorompóba léptek a hadikölcsön minél nagyobb sikere érdekében. A hivatalos szervek, a gazdasági és társadalmi alakulatok egymással nem versenyre kelve, lelkes készséggel munkálkodnak azon, hogy az új kölcsön nagy nemzeti fontosságú ügyéért még az előző kibocsátások sikerét is elharmályosító diadalra vigyék. Kétségtelen, hogy

miként az előző négy hadikölcsönnél, úgy most is nagyon becses szolgálatot fognak tenni a kölcsön ügyének. Bizonyára megértésre talál a hazafias érzéstől fogékony lelkekben az okos, lelkes, buzdító szó és színtiszta magyar város a maga helyes gazdasági belátásáról és kifogyhatatlan áldozatkészségéről az eddigienél is fényesebb bizonyosságot tesz majd a hadikölcsön-jegyzésnél.

— **Házasságkötések.** Az elmúlt héten a következő házasságkötéseket jelentették be a debreczeni állami anyakönyvi hivatalban: Gibás Ferenc r. kath. és Csonka Erzsébet ref., Szallár Ferenc ref. és Fitori Ida ref., Konrád János r. kath. és Szabó Mária ref., Loós Bálint ref. és Ecsedi Mária ref., Kovács István ref. és Szécsi Rozália ref., Kovács Imre ref. és Vári Zsófia ref., Mate Péter g. kel. és Laza Flóra g. kel., Kerekes Imre ref. és Faragó Juliánna ref., Kalmár Bernát ref. és Tózsér Róza ref.

— **A város és vármegye a király temetésén.** A városi tanács javaslata alapján a ma tartott rendkívüli közgyűlés Márk Endre udv. tan. polgármestert és dr. Baltázár Dezső ref. püspök, főrendiházi tagot küldte ki a temetésre; a város koszorút is helyez a király ravatalára. — Hajdúvármegye részéről Pákozdy Sándor alispán és U. Szabó Lajos hajduböszörményi kir. közjegyző vesznek részt a temetésen és a vármegye nevében koszorút helyeznek a ravatalra. Ugy a város, mint a vármegye küldöttségét Domahidy Elemér Debreczen sz. kir. város és Hajdúvármegye főispánja vezeti.

— **Eljegyzések.** Az elmúlt héten a következő eljegyzéseket jelentették be a debreczeni m. kir. állami anyakönyvi hivatalban: Vágó Andás és Egri Sára, Madai József és Vincze Erzsébet, Kozma András és Tamas Erzsébet, Gyarmati József és Dávid Terézia, Farkas József és Nyiri Lídia.

— **Ítélet a Haranghy György bűnpörében.** A debreczeni törvényszék ma dében hirdette ki Haranghy Györgynek a Debreczenti Eis Takarekpénztár kárára elkövetett okirahamisítások és sikkasztások miatt bűnpörében az ítéletet. A törvényszék Haranghy Györgyöt bűnösnek találta egy rendbeli folytatásosan elkövetett magánokirahamisítás bűntelében és ezért 6 évi fegyházra, 10 évi bírtalvesztésre és politikai jogainak ez időre való felfüggesztésére és 40.000 K karéjítés megfizetésére ítélte; 3 hónapot a vizsgálati fogsággal kioldótnak vet. Gáthy Béla mint főügyész helyettes megnyugodott az ítéletben, a védő azonban felelősen.

— **Halálozások.** A mai nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be a debreczeni állami anyakönyvi hivatalban: Neumann Farkas izr. 28 éves, Kis Tamás ág. h. ev. 59 éves, Bőr Iréné Nasz Juliánna r. kath. 43 éves, Geréb Sára ref. 26 éves, Bögre Lászlóné Józsa Anna g. kath. 43 éves, C. ont Ferencné Kis Karolina ref. 22 éves, Boros Ilona ref. 6 napos, Juhász János ref. 65 éves, Szilágyi Dezsőné Solyom Juliánna ref. 29 éves Györi Lajos ref. 3 éves.

— **6 elemít vagy 2 középiskolai osztályt végzett, egészséges fiú elsőrendű iparospályára tanulól felvétetik.** Jelentkezhetnek délelőtti 9 órától délután 5 óráig lapunk kiadóhivatalában, Darabos-utca 7.

Intelligens izr. házaspár 2—3 iskolásiút vagy leányt teljes ellátásra elfogad. Bővebbet Darabos-u. 7. a kiadóban

Adakozzunk a rokkant katonáknak!

Táviratok.

Több helységet elragadtunk a románoktól.

Az Olt folyót átlépték hős csapataink.

Budapest, nov. 25. (Hivatalos.)

Az osztrák és magyar főhadiszállás jelenti:

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A Románia elleni hadszíntér:

A Gyergyó hegyvidékén Batco Neagránál az ellenség támadását **véresen visszavertük.**

Az Oltnak a Transylvániai Alpok áttörési helyétől délre az ellenség szivós védekezése dacára, magyar, német és osztrák csapatok több helységet elragadtak a románoktól. Itt 3 tisztet és 800 foglyot ejtettünk.

A románok ellenállása az alsó Olt-nál megtört, itt átléptük a folyót.

Románia nyugati határán a főhad-seregtől elvágott román zászlóalj, Turnu Severintől északkeletre az erdős hegységben még szivósan ellentállnak. Höfer. (M.-e. s.-o.)

A szerkesztésért felelős: **A LAPKIADÓ.**

Horovitz-nyomda Debreczen, Darabos-u 7,

URANIA

Ma

Királytigás II.

Immy Walrntin második kalandja.

A dilettáns gonosztevő

bűnügyi rejtelny négy felvonásban. A címszerepben a legnépszerűbb amerikai filmművész Robert Warwick bemutatásra kerül a nagyszabású műsor keretében.

Előadások kezdete 3 órakor mérsékelt, 5, 7 és 9 órakor rendes helyárrakkal.

APOLLO

Ma

Előadások 3 órakor mérsékelt, 5, 7 és 9 órakor rendes helyárrakkal

Fényes Annuska főszereplésével

A Karthausi

Báró Eötvös József regénye a filmen, 6 felvonásban. Írta Péter Pál és Rákossy Tibor. Rendezte Kertész Mihály.

Az 5-dik magyar hadikölcsön.

A hosszan elhuzódó háboru nagy pénzügyi követelményeket támasztván az államhatalommal szemben, a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. A hadviselés költségeinek fedezésére a pénzügyminiszter ezzel — épp úgy, mint az előző hadikölcsönök kibocsátása alkalmával — 6%-kal kamatozó járadékkölcsön-kötvényeket és ezenkívül — új típus gyanánt — 5 1/2%-kal kamatozó törlesztéses kölcsönkötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát ez alkalommal is közvetlenül fordul a közönséghez.

Az aláírás tartama és az aláírási helyek.

Az aláírás időtartama 1916. november 23-tól december 22-ig bezárolag terjed. Aláírási helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarék-pénztár és annak közvetítő helyeitől szolgáló összes postahivatalok, valamint az összes számottevő hazai pénzintézetek.

A címletek nagysága.

A kibocsátásra kerülő és 6% kal kamatozó járadékkölcsön kötvényei 50, 100, 1000, 5000 és 10,000 koronás, az 5 1/2%-os törlesztéses kölcsön kötvényei pedig 2000, 5000, 10,000 és 50,000 koronás címletekben fognak kiállítani.

Az aláírási ár.

I. A 6% kal kamatozó járadékkölcsön-kötvény kibocsátási ára — épp úgy, mint a korábbi 6%-os járadékkölcsönöké — tulajdonképpen 97 K 13 f.-rel van számítva, arra való tekintettel azonban, hogy a járadékkötvény kamatozása a kölcsön jegyzését és befizetését megelőzőleg már f. évi november 1-én veszi kezdetét, a megtérítendő folyó kamatok hozzáadásával a járadékkölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:
  - a) az 1916. évi november 23-tól december 5-ig bezárolag történő aláírás esetén 97 K 70 f.-ben,
  - b) az 1916. évi december 5-ét követő időben 1916 évi december 22-éig bezárolag történő aláírás esetén: 98 koronában;

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módot vétetik igénybe, az aláírási határidő egész tartamára szollog 98 K 50 f.-ben.

II. Az 5 és 1/2%-kal kamatozó törlesztéses kölcsön kötvény kibocsátási ára tulajdonképpen 95 korona; arra való tekintettel azonban, hogy e kölcsönkötvények kamatozása a kölcsön jegyzését és befizetését megelőzőleg már f. évi október 1-én kezdetét veszi, a kincstárnak megtérítendő folyó kamatok hozzáadásával a törlesztéses kölcsönkötvények aláírási ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:
  - a) az 1916. évi november 23-tól december 5-ig bezárolag történő aláírás esetén 96 koronában,
  - b) az 1916. évi december 5-ikét követő időben 1916. évi december 22-ig bezárolag történő aláírás esetén: 96 korona 26 fillérben;
2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes fizetési módot vétetik igénybe, az aláírási idő egész tartama alatt változatlanul 96 korona 75 fillérben.

Részletfizetési kedvezmény.

Az esetben, ha a 6%-os járadékkölcsönre aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 6%-os járadékkölcsönre történő és 100 K-át meghaladó, valamint az 5 1/2%-os törlesztéses kölcsönre eszközölt aláírásoknál azonban a befizetés részletekben is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10% a biztosítékképpen leteendő és pedig készpénzben vagy megfelelő értékpapirokban. A részletek pedig a következőképp fizetendők:

A jegyzett összeg ellenértékének	25%-a
legkésőbb 1917. január 5-ig;	
a jegyzett összeg ellenértékének	25%-a
legkésőbb 1917. január 18-ig;	
a jegyzett összeg ellenértékének	25%-a
legkésőbb 1917. január 27-ig;	
a jegyzett összeg ellenértékének	25%-a
legkésőbb 1917. február 7-ig.	
- Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

Betétek felhasználása.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknek 1914. évi augusztus hó 1. előtti betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratorium feloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönökre történő befizetések céljaira — önérthető eg a kikötött felmondási idők épségben tartása mellett — teljes összegükben igénybe vehetők.

Kivételt e tekintetben csupán a román betörés által érintett területen székelő pénzintézeteknél elhelyezett betétek alkotnak, amelyek a kölcsönjegyzés céljaira csak bizonyos rendeletileg megszabott korlátok közt vehetők igénybe.

Azok, akik a befizetésekre pénzügyi betétjüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél, vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

Kölcsönnyújtás kedvezményes kamatláb mellett a kibocsátandó kötvényekre a kölcsönjegyzés céljaira.

A kibocsátandó kötvényekre az Osztrák-Magyar Bank és a m. kir. Hadikölcsönpenztár a kötvényeknek kezizárolag lekötése (lombardirozása) mellett, a nevérték 75%-áig, a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon, tehát jelenleg 5%-os kamattal, nyuitanak kölcsönt. Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-ig maradnak érvényben. Az ötödik hadikölcsönnel egyébként is mindazok a kedvezmények biztosítva vannak, amelyek a negyedik hadikölcsönnel az aláírókat megillették.

Az ötödik hadikölcsön előnyös feltételei, a pénzügyi kedvező helyzete, a háborút a végső döntés felé érlelő győzelmeink és annak világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem diadalmos befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétellel magánérdekeink mellett a közérdeket is hathatosan szolgálhatjuk: biztosítékai annak, hogy az ötödik hadikölcsön jegyzésének eredményében előreláthatólag még imponzansabb fog megnyilvánulni az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírásáról ismételt fénys bizonyosságot tevő közgazdasági ereje, mint az előző hadikölcsönöknél.

Kereskedők, utazók,

akik hajlandók gyártmányomat: **Velourkatonaképeket minden fegyvernemből és minden rangban lefényképezett fejekkel, bármilyen fénykép (enyveshát) után családoknál eladásra ajánlani, kellemes, tartós és rizikó nélküli existenciát nyernek Josef Barta Berlin S. V. 26., Elisabethufer No. 38-39.**

Zongorák, Pianinók,

átjártok: Korona 450, 600, 800, 1200; újak: 1300 K-tól 2400 K-ig vásárolhatók.

Csere, bérlet, javítás, hangolás.

Ugyanott zongorakészítő, hangoló felvétetik.

Kernács, Budapest

VI., Szerecsen-u. 33., András-ut közelében.

Nagyobb gazdaság kezelését

előre megállapítandó jövedelem biztosításának kötelezettségével vagy százalékos részesedésre keres képzett, hadmentes hosszabb gyakorlattal bíró intelligens, kaucióképes gazda. Cim a kiadóban.

Nyiracsád község

határában, a községhez közel 185 kis hold homok birtok, 50 hold őszi vetés leltárban való átadásával haszonbérbe kiadó. Megkeresések Rosensamen Ferenc, Nyiracsád.

Könyvelésben és irodai munkálatokban jártas hadmentes tisztviselő délutáni foglalkozást vállal. Cim a kiadóban.

Egy üvegezett ajtó

betéttel jutányos árban eladó. Cim a kiadóban.

Kenőzsirmegtakarítás a zsirszükség ellen!

GRETAG

a legkitűnőbb kenőzsir **tengelyek** nagy megterhelhetésénél, ugyszintén **autók,** s közönséges járműveknél, u. m. **kocsiknál.**

Gépészek, fuvarosok, soffőrök, ugyszintén mechanikusok is **nagyon sok pénzt megtakaríthatnak** ezen kenőolaj használása által.

Egy próbakanna elegendő egy tengelyhez egy évre is és emellett a fémek surolódását is megkíméli

K 25.— franko mindenüvé szállít

Stúparich A. V. és Tsa

Fiume.